

Λύσεις στις ασκήσεις του Τετραδίου Εργασιών

Τετράδιο Εργασιών σελ. 47

1. Συμπληρώστε την ακροστιχίδα της «Άλωσης». Σχολιάστε καθεμιά από τις λέξεις, μετά την ολοκλήρωση της συμπλήρωσης.

Α ΝΕΜΟΣΚΑΛΕΣ	Και με αυτές σκαρφάλωναν στα τείχη οι επιτιθέμενοι.
Λ ΑΓΟΥΜΙΑ	Τα άνοιγαν οι πολιορκητές κάτω από τα τείχη.
Ω Χ	Επιφώνημα - κραυγή πόνου των πληγωμένων.
Σ ΤΕΡΙΑ	Πάνω σ' αυτή έσυρε τα καράβια του ο Μωάμεθ!
Η ΛΙΟΣ	Αυτός είχε βασιλέψει την ώρα της Άλωσης.

2. α. Ποια νομίζετε ότι ήταν η σημασία της Άλωσης της Πόλης για τους Τούρκους, για τους Βυζαντινούς, για το ελληνικό έθνος και για την ανθρωπότητα;

β. Διαβάστε τα κείμενα-πηγές 5 και 6 και επισημάνετε τις διαφορές που έχουν. Συζητήστε τες στην τάξη και προσπαθήστε να εξηγήσετε γιατί συχνά για το ίδιο γεγονός υπάρχουν διαφορετικές ή και αντίθετες απόψεις;

2.α.

- ✓ Για τους Τούρκους η Άλωση της Πόλης είχε μεγάλη σημασία γιατί πλέον θα μπορούσαν να εκπληρώσουν το σχέδιό τους, την κατάκτηση της Βαλκανικής και της Ευρώπης ανεμπόδιστοι. Ταυτόχρονα, το ότι κατάφεραν να περάσουν από τα απόρθητα τείχη της Κωνσταντινούπολης ήταν μεγάλο κατόρθωμα και η κατάληψή της σήμανε το τέλος της μακραίωνης βυζαντινής αυτοκρατορίας.
- ✓ Για τους Βυζαντινούς η απώλεια ήταν τεράστια. Έχασαν την ελευθερία τους, πολλοί από αυτούς έχασαν τη ζωή τους και τις περιουσίες τους. Είδαν την πόλη τους να λεηλατείται δίχως έλεος.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Στόχος τους πλέον ήταν να διαφυλάξουν τη γλώσσα, τη θρησκεία και τις παραδόσεις τους, ώστε να μην αφομοιωθούν.

- ✓ Για το ελληνικό έθνος η Άλωση σήμανε την αρχή των τετρακοσίων χρόνων σκλαβιάς κάτω από τον οθωμανικό ζυγό. Η απελευθέρωση θα έρθει με την επανάσταση του 1821.
- ✓ Αλλά και για ολόκληρη την ανθρωπότητα αποτέλεσε μεγάλο πλήγμα η Άλωση της Πόλης. Η Κωνσταντινούπολη αποτέλεσε σημαντικό πνευματικό κέντρο, όπου άνθιζαν για αιώνες τα γράμματα και οι τέχνες.

2.β. Για κάθε γεγονός είναι δυνατό να διατυπωθούν διάφορες απόψεις ανάλογα με την καταγωγή και τις πεποιθήσεις του ατόμου που αναφέρεται στο γεγονός. Κάτι ανάλογο συμβαίνει στις πηγές 5 και 6. Στην πηγή 5 ο Έλληνας λογοτέχνης Φώτης Κόντογλου παρουσιάζει τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Παλαιολόγο να σκοτώνεται ηρωικά στη μάχη, δείχνοντας τόλμη και αποφασιστικότητα όπως ταιριάζει σε έναν ικανό αυτοκράτορα. Από την άλλη ο Τούρκος περιηγητής Εβλιγιά Τσελεμπή μιλά για το ίδιο γεγονός υπερτονίζοντας τις ικανότητες των Τούρκων πολεμιστών και τη μαχητικότητα που έδειξαν κατά την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης.

3. Κάνετε σύντομη περιγραφή της Άλωσης, σε ένα κείμενο 1-2 παραγράφων, χρησιμοποιώντας τους ιστορικούς όρους: πολιορκητές, τείχη, πολιορκημένοι, Ιουστινιάνης, Κερκόπορτα, Άλωση, Πύλη του Ρωμανού, Κωνσταντίνος Παλαιολόγος. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε χρονολογίες και δικούς σας όρους.

Ξημερώματα της 29ης Μαΐου 1453, ημέρα Τρίτη, άρχισε η μεγάλη επίθεση. Οι πολιορκητές με την Μπορμπάρδα χτύπησαν τον πύργο του Αγίου Ρωμανού και χιλιάδες πολιορκητές όρμησαν στα τείχη. Οι πολιορκημένοι αντιστάθηκαν πολεμώντας αδιάκοπα. Όταν ήρθε η είδηση ότι πληγώθηκε ο Ιουστινιάνης, όλοι πάγωσαν. Σε λίγο διαδόθηκε η είδηση ότι οι Τούρκοι μπήκαν στην Πόλη από την Κερκόπορτα. Στην Πύλη του Ρωμανού έπεσε ηρωικά και ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Παλαιολόγος.

4. Ο λαϊκός ζωγράφος Θεόφιλος ζωγράφισε από την Άλωση της Πόλης τη σκηνή της τελευταίας μάχης στην Πύλη του Ρωμανού (εικόνα-πηγή 5.α.). Ο λογοτέχνης και ζωγράφος Φώτης Κόντογλου περιέγραψε το ίδιο γεγονός στο κείμενο-πηγή 5.

- ✓ Παρατηρήστε, διαβάστε και συσχετίστε τις παραπάνω πηγές.
- ✓ Σχολιάστε το γεγονός ότι η Άλωση της Πόλης συγκινεί ως σήμερα τους ανθρώπους της τέχνης.

Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης είναι από τα σημαντικότερα γεγονότα της ιστορίας γι' αυτό και έχει εμπνεύσει λογοτέχνες, ζωγράφους και ποιητές. Τόσο ο πίνακας του Θεόφιλου όσο και το έργο του Φώτη Κόντογλου μας δίνουν με τρόπο πολύ παραστατικό την Άλωση της Πόλης, προκαλώντας συγκίνηση. Και στα δύο έργα διακρίνεται η μαχητικότητα των πολιορκημένων και του αυτοκράτορα και η προσπάθειά τους να υπερασπιστούν την Πόλη με κάθε τρόπο.

Μέχρι σήμερα η Άλωση της Πόλης συγκινεί τους ανθρώπους της τέχνης και δημιουργούν έργα εμπνευσμένα από αυτό το γεγονός. Ο τρόπος

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

που οι Βυζαντινοί υπερασπίστηκαν την Πόλη αποτελεί παράδειγμα μαχητικότητας και θάρρους. Ιδιαίτερη συγκίνηση προκαλεί βέβαια σε εμάς τους Έλληνες γιατί η Κωνσταντινούπολη αποτελούσε κέντρο του ελληνισμού και του χριστιανισμού.

5. Ο λαός μας έχει διασώσει θρύλους, θρήνους και παραδόσεις που αναφέρονται στην πολιορκία και την Άλωση της Πόλης. Χωριστείτε σε ομάδες και:

- ✓ **Αναζητήστε και συλλέξτε τέτοιους λαϊκούς θρύλους ή παραδόσεις.**
- ✓ **Ανακοινώστε τους (ες) στην τάξη σας και συμπληρώστε, και με αυτά, ως το τέλος της σχολικής χρονιάς, τη «γωνιά της ιστορίας».**

Η ΑΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ

Την μέρα που πάρθηκε η Πόλη, έβαλαν σ' ένα καράβι την Αγία Τράπεζα της Αγίας Σοφίας, να την πάνε στην Φραγκιά, για να μην πέσει στα χέρια των Τούρκων. Εκεί όμως στη θάλασσα του Μαρμαρά άνοιξε το καράβι και η Αγία Τράπεζα βούλιαξε στον πάτο. Στο μέρος εκείνο η θάλασσα είναι λάδι, όση θαλασσοταραχή και κύματα κι αν είναι γύρω. Και το γνωρίζουν το μέρος αυτό οι ναυτικοί από τη γαλήνη, που είναι πάντα εκεί και από την ευωδία που βγαίνει.

Ο ΙΕΡΕΑΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Μια λαϊκή παράδοση αναφέρει, ότι τη στιγμή που διέρρηξαν οι Τούρκοι την πύλη της Αγίας Σοφίας τελούνταν θεία λειτουργία και ο ιερέας τη στιγμή που είδε τους μουσουλμάνους να ορμούν στο πλήθος των πιστών, εισήλθε και εξαφανίστηκε μέσα στον τοίχο. Λέγεται ότι όταν η Κωνσταντινούπολη θα επανέλθει στα χέρια των Χριστιανών, ο ιερέας θα βγει από τον τοίχο για να

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

συνεχίσει την λειτουργία. Ένας άλλος θρύλος λέει ότι ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος στο ένα του χέρι είχε έξι δάκτυλα και αν βρεθεί κάποιος Έλληνας που έχει έξι δάκτυλα τότε θα ανακτήσει (ο Κωνσταντίνος) την Πόλη και την αυτοκρατορία του.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!